

KIEPPI-hankkeen tuloksia

Kumppanuusmallilla sinne ja takaisin

www.tampere.fi/kieppi

6Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

TAMPERE.
FINLAND

TURKU
SCIENCE
PARK Oy Ltd

Sisällysluettelo

- 6Aika: Kestävien kaupunginosien kumppanuusmalli KIEPPI –hanke lyhyesti
- Kaupunginosien esittelyt
- Kiertotalouden kumppanuusmallin esittely
- Kiertotalouden kumppanuuden elinkaari hankkeen pilottien kautta
- Miten sinä voit käyttää mallia

6Aika: Kestävien kaupunginosien kumppanuusmalli – hanke pähkinänkuoressa

KIEPPI
KESTÄVIEN
KAUPUNGINOSIEN
KUMPPANUUSMALLI
-HANKE

- Hankeaika 8/2019 – 9/2021. Toteuttajina toimivat Tampereen kaupunki, Espoon kaupunki ja Turku Science Park Oy
- Tavoitteena oli kehittää Espoon Kerasta, Tampereen Hiedanrannasta ja Turun Tiedepuistosta kiertotalouden mukaisia kaupunginosia
- Päätuotoksena kehitettiin kiertotalouden kumppanuusmalli, joka tarjoaa kaupungeille ja yrityksille työkalun kiertotalouden mukaiseen yhteistyöhön
- Hankkeessa innovoitiin ja koottiin yhteen uusia kiertotalouden ratkaisuja, jotka tukevat kohteena olevien kaupunginosien kehittymistä kestäviksi. Tavoitteena oli tarjota pilottien kautta konkreettisia esimerkkejä kaupunkien / elinkeinoyhtiöiden toiminnan kehittämiseen
- Kohderyhmiä olivat erityisesti kierto- ja jakamistalouden tuotteita ja palveluja kehittävät yritykset, joille tarjottiin hankkeen kautta mahdollisuuksia kehittää ja pilotoida ratkaisuja todellisissa ympäristöissä

Tampereen osatoteutus: Tampereen kaupunki

- Tampereen kaupunki oli hankkeen hallinnollinen vetäjä ja hankkeen tekeminen kohdistui isolta osin [Hiedanrannan tulevan kaupunginosan](#) kehittämiseen. Infra-alan kiertotalouden kehittämisessä yhteistyökumppanina oli kuitenkin Tampereen kaupunki, sillä Hiedanrannan kehityksestä vastaava Hiedanrannan kehitys Oy perustettiin vasta hankkeen alettua, eikä se ollut vielä hankeaikataulun puitteissa valmis infrarakentamiseen. Infran pilotointi haluttiin tehdä osana vuosittaista katuhankintaa, joten se päätettiin tehdä yhteistyössä rakennuttamisen ja ylläpidon yksikön kanssa.
- Koko kehittämisen keskiössä oli ajatus siitä, että kaupungeilla on jopa ajateltua merkittävämpi rooli kiertotalouden mukaisen liiketoiminnan vauhdittajana ja kaupungin on tehtävä hyvin suunnitelmallista kehittämistyötä mm. hankintojen ja kumppanuuksien solmimisen kautta, jotta yritysten on mahdollista tehdä kiertotaloudesta liiketoimintaa. Esimerkiksi infrarakentamisessa kaupungilla huomattiin olevan lähes monopoliasema koko alan kehittymisessä kohti kiertotaloutta: jos kaupunki ei hankinnoillaan tue kiertotaloutta, yritykset eivät voi sitä kaupungille tarjota.
- Suurimmat hankkeen toimenpiteet Tampereella kohdistuivat kaupungin ja yritysten välisen kumppanuuden kehittämiseen ja erityisesti kaupungin ymmärryksen kehittämiseen yhteistyön merkityksestä, infra-alan kiertotalouden mukaisten hankintojen kehittämiseen ja Hiedanrannan alueella urbaanin ruoantuotannon ja viherrakentamisen kiertotalouden uusien innovaatioiden vauhdittamiseen. Vuonna 2021 Tampereen kaupunginhallitus sitoutui edistämään kiertotaloutta kaupungille tehtävän kiertotalous-suunnitelman kautta.
- Tampereella toteutettiin 24 pilottia (demonstraatiota) 13 yrityksen kanssa.

Hiedanrannan uudelle asuinalueelle
tavoitellaan 25000 asukasta ja 10000
työpaikkaa. Visiona on, että alue tuottaa
enemmän, kuin se kuluttaa.

Espoon osatoteutus: Espoon kaupunki

- Espoon osatoteutuksessa pilotoitiin yrityslähtöisiä kierto- ja jakamistalouden ratkaisuja, jotka tukevat [Keran alueen](#) kehittymistä kestäväksi ja houkuttelevaksi asuin- ja työpaikka-alueeksi. Piloteilla haettiin ratkaisuja alueen rakentumiseen ja tulevan käytön ajan tarpeisiin. Espoon strategian mukaisesti Keran aluetta kehitetään kansainvälisenä kiertotalouden esimerkkialueena, jonka ratkaisut kytkeytyvät digitaaliseen kaupunkialustaan. Hanke tuki tätä kehityspolkua käynnistämällä materiaalien kiertoon, jakamistalouteen ja urbaaniin ruoantuotantoon liittyviä ratkaisuja yhteistyössä alueen kehittämistä kiinnostuneiden yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.
- Hankkeella edistettiin Espoon kestävästä kasvusta ja kunnianhimoisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Osatoteutuksella tuettiin uusien ratkaisujen kehittämistä sekä työpaikkojen syntymistä ja yritystoiminnan kasvattamista sekä kuntalaisten ja kuluttajien kestävästä elämäntavan kehittymistä.
- Hankkeen myötä Espoon kaupungin toimijoiden, yritysten ja muiden kumppanien kiertotalousajattelu vahvistui kumppanuusmallin kehittämisen ja aktiivisen viestinnän kautta. Vuoden 2020 lopulla Espoon kaupunki sitoutui kiertotalouden edistämiseen Euroopan laajuisen Circular Cities Declaration:in kautta.
- Espoossa toteutettiin 15 pilottia 12 yrityksen tai muun kehittäjäkumppanin kanssa.

An aerial architectural rendering of a proposed urban development in Espoo, Finland. The image shows a dense cluster of modern, multi-story residential buildings with red and white facades, interspersed with green spaces, trees, and pedestrian paths. The buildings are arranged in a grid-like pattern, with some featuring flat roofs and others with more complex, angular designs. The surrounding area includes existing infrastructure like roads and parking lots, as well as more natural, wooded areas. The overall vision is a compact, walkable neighborhood integrated with nature.

Espoon Kera muuttuu lähivuosina vanhasta teollisuus- ja logistiikka-alueesta 14000 asukkaan kaupunkikeskukseksi. Kerasta kehitetään kansainvälistä kiertotalouden esimerkkialuetta. Kuva: Arkkitehtitoimisto B&M Oy.

Turun osatoteutus: Turku Science Park Oy

- [Turun Tiedepuistossa](#) sovelsimme ja otimme käyttöön kaupunkikehityksessä meriteollisuudessa hyväksi koetun toimintamallin, jossa elinkeinoyhtiö etsii kehittämishaasteen (isolta) yritykseltä ja edelleen etsii siihen ratkaisuja kasvuyrityksistä. Elinkeinoyhtiö fasilitoi prosessia ja etsii esim. T&K&I toimijoita tarpeen mukaan caseen mukaan. Tällä tavoin lisätään yritysten liiketoimintamahdollisuuksia ja tässä tapauksessa lisäksi vauhditetaan kaupunkikehitystä ja parannetaan yritysten toimintaympäristöä.
- Turun Tiedepuiston kestävä kehityksen ja kiertotalouden mukaisten ratkaisujen vauhdittamiseksi KIEPPI hankkeessa toteutimme yhteensä 9 pilottia, joissa ratkoimme 8 eri yrityksen haasteita. Alapuolella pilotit, joista osa on kuvattu tarkemmin myöhemmin.
 - Toteutettiin Turun Teknologiaakiinteistöjen hallinnoimalle Jussin aukiolle kokonaissuunnitelma, aukion ensimmäinen osio eli Mauno-ravintolan terrassin uudistaminen käynnistyi, saatiin arvolupaus, että Jussin aukiota kehitetään T&K&I alustana, aukiolle tulee räätälöityjä ja enemmän kiertotalouden mukaisesti toteutettuja tuotteita usealta yritykseltä. Kasvillisuutta valitaan luonnon monimuotoisuutta tukien.
 - Ratkaisimme HKScanin ruokahävikkihaasteen Operaatio Ruokakassin kanssa
 - Käynnistimme laajan työn Ekotorin myymäläkonseptin uudistamiseksi
 - Saimme kumppanit ja valmiuden akustiikkalevyjen kiertoon (ja uusiokäyttöön) Hyssny Finlandille
 - Saimme avoimella kilpailulla Turun Teknologiaakiinteistöille 111 ideaa jätehuollon kehittämiseen, joista parhaita sovelletaan jatkossa
 - Sparrasimme Original Sokos Hotel Kupittaa kestävien ja kiertotalouden mukaisten ratkaisujen soveltamisessa, saatoimme heidät yhteen ratkaisuyritysten kanssa
 - Ideoimme julkisen kauppakäytävän vehreyttämistä ja palvelukokonaisuuden laajentamista Kupittaa Kolmio Koy:lle
 - Selvitimme T&K&I yhteistyömahdollisuuksia Puuha Oy:lle
 - Sparrasimme Parkly Oy:tä julkisten vehreiden tilaratkaisujen kehittämisessä
- Lisäksi saimme Tiedepuistoon sijoittautumaan työkaluja lainaavan yrityksen, Työkalukontin
- Toteutimme kyselyn (178 vastausta) Tiedepuiston kehittämisestä, jonka seurauksena alueelle tehdään mm. vihersuunnitelma

Turun Tiedepuisto on osaamisen ja innovaatioiden keskittymä, joka laajenee Itäharjun puolelle tulevina vuosikymmeninä. Alueelle on investoitu miljardeja yksityistä ja julkista rahaa viime vuosina. Kuvaaja: Heikki Räisänen, Raeven Visual.

Kiertotalouden kumppanuusmalli

- Kiertotalouden kumppanuusmalli on erityisesti kaupungeille ja yrityksille kehitetty toimivan kiertotalouden yhteistyön toteuttamisen malli. Kumppanuusmallin käytön toivotaan kiihdyttävän ja helpottavan kiertotalouden edistämistä kaupungeissa ja kunnissa eri toimijoiden yhteistyönä.
- Jo kumppanuusmallin hankintaprosessi oli erilainen, sillä teimme sen yhteishankintana hankkeen toteuttajien kanssa. Hankinnan vaatimuksiin ja tarjouspyynnön laatimiseen käytimme paljon aikaa ja ennen kilpailutusta järjestimme markkinavuoropuhelutilaisuuden. Kumppanuusmallin tekijäksi valikoitui innovatiivinen ja monenlaista osaamista sisältävä konsortio, Industryhack ja Sitowise. Koko kumppanuusmallin kehittäminen oli iteratiivinen prosessi, jonka teimme vahvassa yhteistyössä konsulttiemme kanssa.
- Haluamme raportoida KIEPPI-hankkeen lopputulokset rahoittajalle lähetettävän loppuraportin lisäksi myös kumppanuusmallin kautta, sillä olemme vakuuttuneita mallin toimivuudesta. Halusimme myös itse kokeilla, miten hankekehittämistä voi tarkastella kumppanuusmallin kautta. Minkälaisia esimerkkejä hankkeestamme voi nostaa esille kumppanuusmallin eri askeleiden kautta ja miten olemme kumppanuusmallin kautta kehittäneet myös hanketekemistä uuteen suuntaan? Toisin sanoen, pohdimme tässä julkaisussa, minkälaista ajatusten ruokaa kumppanuusmalli on hankekehittämisellemme antanut ja miten KIEPPI-hankkeen tekemistä voi tarkastella kumppanuusmallin kehittämisen askeleiden kautta.

KIEPPI-hankkeessa toteutettujen pilottien sijoittelu kumppanuusmallin eri vaiheisiin

- Espoossa, Tampereella ja Turussa toteutettiin yhteensä 48 kierto- ja jakamistalouden pilottia. Pilotit toteutettiin eri tavoilla esimerkiksi nopeina kokeiluina, selvityksinä tai ratkaisuinä yritysten esittämiin haasteisiin.
- Tässä loppujulkaisussa hankkeen pilotit on liitetty esimerkkeinä kiertotalouden kumppanuuden elinkaaren neljään vaiheeseen (tarpeen määrittely, kumppanuuden valmistelu, käynnistys ja toteutus) , jotka jakaantuvat hyvän kumppanuuden 20 tarkistettavaan asiaan (esim. tarpeita nousee esiin).
- Loppujulkaisussa esitellään yksi pilotti per elinkaaren tarkistettava asia.
- Kumppanuusmallin elinkaaren kokonaisuuden näet seuraavasta diasta.

KIERTOTALOUDEN KUMPPANUUDEN ELINKAARI

Malli kuvaa kiertotalouden kumppanuuden neljä vaihetta ja listaa niiden aikana tarkistettavat asiat, joiden tulee olla hallussa yhteistyön onnistumiseksi. Käykää läpi yhdessä kunkin vaiheen tarkistuslista ennen siirtymistä seuraavaan vaiheeseen. Hyödyntäkää annettuja vinkkejä, joihin löydätte tarvittaessa lisätietoa kumppanuuden toimintaohjeista.

Lukuohje

☐ Tarkistuslista kertoo, minkä asioiden tulisi olla hallussa kumppanuuden eri vaiheissa

Korttisybolli kertoo, milloin kannattaa hyödyntää toimijoiden profileja kumppanuuden tukena

Kumppanuuden onnistumisen edellytykset

Vinkit kumppanuuden sudenkuoppien välttämiseksi

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

☐ Tarpeita nousee esiin

Pitäkää kehittämisen kynnys matalalla

Kouluttakaa ja kehittäkää kiertotalouden osaamista

☐ Lupa tarpeen ratkaisuun

Varmistakaa myös johdon sitoutuminen tarpeen ratkaisemiseen

Selvittäkää miten tarpeeseen on jo aiemmin tartuttu

☐ Nimetty tiimi

Kiinnittäkää oikeat henkilöt oikeisiin rooleihin

Monipuolisen tiimin kokoaminen vaatii työtä, mutta palkitsee

☐ Tarpeen selkeä kuvaus

Selvittäkää mistä tarpeessa todella on kyse

Keskittykää tarpeeseen - ei ratkaisuun!

☐ Perustelu yhteistyölle

Tunnistakaa oman osaamisen rajat

Arvioikaa omaa osaamista ja avoimuutta rehellisesti

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

☐ Oman roolin määrittäminen

Määrittäkää itselle sopiva rooli ja tutustukaa omiin ominaisuuksiin kumppanina

Olkaa avoimia omista mahdollisuuksista ja vähemmän mieleisistä piirteistä

☐ Kumppaneiden roolin määrittäminen

Määritellään tavoitekumppaneiden roolit ja ominaisuudet

Vaalikaa avoimuutta ja joustavuutta

☐ Sopivat toimijat tunnistettu

Tutustukaa eri toimijaryhmiin sopivimpien tunnistamiseksi

Välttäkää helppoja oletuksia ja tapoja

☐ Kumppanuuden arvolupaus

Varmistakaa, että hyöty kumppaneille on selvä ja motivoiva

Huomioikaa liiketoiminnan lainalaisuudet, erilaiset arvot, intressit ja toimintalogiikat

☐ Viestintäsunnitelma

Selvittäkää miten yhteistyömahdollisuus tavoittaa potentiaaliset ja kiinnostavat toimijat

Muistakaa, että paras kumppani voi olla ennalta tuntematon

☐ Sisäinen käynnistysvalmius

Varmistakaa, että kumppanuuden käynnistämiseen ollaan valmiita

Vaalikaa ennakolluottomuutta samalla kun varmistatte yhteistyön vankan perustan

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

☐ Kumppanit mukana

Tehkää kumppaneiden valinta ajatuksella ja uuden kehittämistä palvelien

Varokaa toistamasta vanhoja toimintamalleja uuden äärellä

☐ Jaettu tavoite

Varmistakaa, että osallistujien odotukset ja yhteinen tavoite ovat kaikille selvät

Välttäkää piilottelua ja kohdatkaa myös konfliktit

☐ Riskikartoitus ja varautumiskeinot

Tunnistakaa yhteistyöhön liittyvät riskit ja mahdolliset konfliktitilanteet

Kääntäkää yllätys ja muutos yhteistyön voimavaraksi

☐ Kumppanisopimukset

Sopikaa yhdessä yhteistyön rooleista ja vastuista

Varmistakaa neuvottelun tasapuolisuus

☐ Yhteiset käytännöt

Sopikaa yhdessä yhteistyön käytännöistä

Välttäkää vakiintuneen yhteistyön matkimista ja satsatkaa me-henkeen

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

☐ Jatkuva vuoropuhelu

Osallistakaa kaikkia osapuolia aktiivisesti kehittämiseen

Panostakaa yhteistyöhön tasapuolisesti myös itse

☐ Systemaattiset kokeilut

Hakekaa ja antakaa palautetta yhteistyön sisältöön aktiivisesti

Arvostakaa epäonnistumista

☐ Suunnitelmien päivitykset

Seuratkaa ja kehittäkää kumppanuuden onnistumista jatkuvasti

Vaalikaa inhimillisyyttä

☐ Tulosten levitys

Jakakaa opit ja tulokset laajalle

Välttäkää täydellisyyden tavoittelua ja nauttikaa matkasta

O. Kiertotalouden tarpeen määrittely

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Tarpeita nousee esiin

- Pitäkää kehittämisen kynnyks matalalla
- Kouluttakaa ja kehittäkää kiertotalouden osaamista

Tampereen kaupunkikehittämisessä kaiken lähtökohtana täytyy olla sidosryhmien tarpeiden selvitys

Tampereen osa-toteutuksen merkittävin kehittämiskokonaisuus oli kiertotalouden mukaisten hankintamenettelyjen ja –kriteerien kehittäminen infra-alalle ensimmäistä kertaa Suomessa. Hankinnoilla on infra-alan muutoksessa kohti kiertotaloutta huomattava rooli, koska kaupunki monopolitoimijana ohjaa suoraan sitä, millaisia palveluita ja ratkaisuja yritykset tuottavat ja mitä eivät.

Voisi ajatella, että toimialalla oli KIEPPI-hankkeen alussa selkeä tarve hankintakriteerien tuottamiselle. Tämä ei kuitenkaan ollut tilanne. Todellisuudessa hankkeen aluksi tapasimme erittäin suuren määrän eri toimijoita ja markkinaosapuolia infra-alalta. Tapasimme yrityksiä, yrittäjien etujärjestöjä, lupaviranomaisia, kaupungin hankkijoita ja suunnittelijoita ym. Kaikilta näiltä sidosryhmiltä kysyimme saman asian: miten heidän mielestään kiertotaloutta voisi edistää infra-alalla Tampereen kaupungin alueella. Vasta näin tehtyämme pystyimme kartoittamaan kaikkein tärkeimmät kehittämistarpeet monien pienempien ja yksittäisten ideoiden joukosta; pystyimme näin keskittymään omassa työssämme olennaiseen emmekä hukkuneet detaljeihin.

Toisaalta tarpeiden kartoittamisen kautta saimme myös oikeutuksen tuleville kehittämistoimillemme: tarve hankkeemme tekemisille ei siis tullut meiltä hanketyöntekijöiltä, vaan aidolta alan organisaatioilta, jotka joutuvat ottamaan huomioon oman toimialansa ominaispiirteet ja toimintalogiikat. Kun tarve tuli alan toimijoilta, niin kehittäjinä pystyimme vakuuttavimmin perustelemaan ehdottamiamme muutoksia esimerkiksi kaupungin johdolle ja muille alan päättäjille.

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Purkubetoni on yksi hyvä kiertotalouden mukainen uusiomateriaali katurakentamisessa. Purkubetonia syntyy paljon uusien alueiden, kuten Hiedanrannan kehittyessä.

Lupa tarpeen ratkaisuun

- Varmistakaa myös johdon sitoutuminen tarpeen ratkaisemiseen
- Selvittäkää miten tarpeeseen on jo aiemmin tartuttu

Keran Kiertotalouskeskus palvelee tulevaisuudessa sekä yritysten että asukkaiden tarpeita

Espoon strategian mukaisesti Keran aluetta kehitetään kansainvälisenä kiertotalouden esimerkkialueena. Kerassa toimii jo Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen suurin tavaratalo ja useita kierto- ja jakamistalouden palveluita tarjoavia yrityksiä. Logistiikka-alueesta asuinalueeksi muuttuvassa Kerassa halutaan turvata kestävien palveluiden jatkuminen alueen kehittyessä. KIEPPI-hankkeen aikana tähän yhteiseen tahtotilaan sitoutuivat Espoon kaupunki, Kierrätyskeskus ja HSY ylintä johtoa myöten.

Kiertotalouskeskus-ajattelua oli ideoitu Kerassa jo useita vuosia ennen KIEPPI-hanketta. Hankkeen aikana perustettiin avaintoimijoiden säännöllisesti kokoontuva työryhmä. Työryhmän myötä ideointi ja suunnittelu konkretisoitui Kiertotalouskeskukselle tarvittavien tilojen kartoittamiseen ja mahdollisten Kiertotalouskeskuksessa tarjottavien palveluiden pilotointiin. Työryhmän kokoontumiset jatkuvat myös hankkeen päätyttyä.

0. KIEROTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Noutoboksi

Noutoboksin on mahdollistanut: 6 Aika EUTRACE EUROS KIEPPI Kiertotalous Kiertotalous PUNTA

Noutoboksi oli yksi Espoossa toteutettu pilotti uudenlaisten Kiertotalouskeskuksessa tarjottavien palveluiden kokeilemiseksi.

Kierrätyskeskuksen Nihtisillan myymälässä sijaitseva Noutoboksi on älylokero, jonne voi jättää esimerkiksi internetin kirpputoripalstalla tai sosiaalisessa mediassa myydyn tavaran ostajan noudettavaksi. Kuva: Pintaliitodesign.

Nimetty tiimi

- Kiinnittää oikeat henkilöt oikeisiin rooleihin
- Monipuolisen tiimin kokoaminen vaatii työtä, mutta palkitsee

Turun Tiedepuistossa Jussin aukion kehittämisessä oli tiimimäisesti mukana monipuolinen yritysjoukko

Turun Teknologiaakiinteistöillä oli tarve kehittää Jussin aukiota. Me Kieppinä otimme haasteen vastaan. Kävimme ensin Helsingissä ottamassa yhdessä oppia hyvistä ratkaisuksista. Kokosimme yhteen monipuolisen yritys- ja T&K&I organisaatiokonsortion ja fasilitoimme yhteiset tapaamiset. Ryhmä/tiimi kokoontui säännöllisesti käymään läpi aina suunnittelun vaiheita ja esittämään oman yrityksensä ratkaisua juuri tällä aukiolla. Jatko-askel sovittiin yhdessä tapaamisissa. Oleellista oli maisema-arkkitehtitoimiston tekemän suunnitelman ja ratkaisujen yhteensovittaminen.

Kehittämisessä oli tärkeää, että haasteen esittäneellä yrityksellä oli oma vastuullinen projektipäällikkönsä. Meidän oli tärkeää ottaa huomioon, ettei yrityskonsortiossa synny kilpailuasetelmaa. Ryhmän luottamuksellinen ilmapiiri edisti yhdessä tekemistä. Fasilitoiminen ja aikataulujen sovittaminen oli työlästä. Osissa eteneminen varmistaa jatkossa, ettei homma "leviä käsiin".

Jussin aukion kehittäminen etenee osissa tehdyn kokonaissuunnitelman mukaisesti ja KIEPPI-hankkeen aikana uudistettiin jo ravintolan ulkoterassi. Myöhemmässä vaiheessa toteutetaan mm. ulkoliikuntaan ja viherratkaisuihin perustuvia kokonaisuuksia. Iso arvolutaus on, että aukiota kehitetään T&K&I alustana. Yhdistimme Jussin aukion muihin hankkeisiin ja kehittämisaihioihin, joissa työn tukeminen jatkuu KIEPPI-hankkeen jälkeenkin.

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Tarpeen selkeä kuvaus

- Selvittää mistä tarpeessa todella on kyse
- Keskittyä tarpeeseen - ei ratkaisuun!

Kestävän ympäristörakentamisen teemat kaupungin agendalle

Hiedanrannassa ja Tampereen kaupungin vihersuunnittelun yksikössä oli tarve ja kiinnostus käyttää paremmin kestävän ympäristörakentamisen ([KESY](#)) teemoja maankäytössä ja maisemasuunnittelussa hyväksi. Tämä tarve oli jo hankehakemusvaiheessa yhdessä kaupungin asiantuntijoiden kanssa muotoiltu (tässä korostuu myös mahdollisimman hyvin läpiviety hankesuunnittelu ja siinä tarpeen määrittely). Kansalliset KESY ohjeet oli jo aiemmin julkaistu, mutta ne eivät suoraan vastanneet Tampereen kaupungin suunnittelijoiden hyvin konkreettisiin tarpeisiin. Ratkaisu siis oli jo kehitetty, mutta kaupungin tarpeet olivat niin konkreettisia, ettei kansallisesti kehitetty KESY ohjelma vielä niihin vastannut. Aloitimme teeman kehittämisen valitsemalla käsin ne toimijat, joiden työhön KESY teemat erityisesti liittyivät. Tämän jälkeen pidimme näiden toimijoiden kanssa 4 toiminnallista työpajaa, jotka vedettiin kaupungin ulkopuolisen, KESY teemaan erikoistuneen ViherArkki yrityksen johdolla. Työpajojen tavoite oli iteratiivisesti käydä läpi kaupungin tarpeita KESY teemoihin liittyen ja rakentaa paras mahdollinen KESY työkalu kaupungin asiantuntijoiden käyttöön. Koko prosessin keskiössä oli siis kaupungin asiantuntijoiden tarpeen määrittely ja vasta toissijaisesti työkalun rakentaminen määriteltyn tarpeeseen liittyen. Lopputuloksena teimme hankkeessa hyvin konkreettiset tarkastuslistat sekä [maankäytön](#) että [maisemasuunnittelun](#) käyttöön yhdessä ViherArkin kanssa.

Perustelu yhteistyölle

- Tunnistakaa oman osaamisen rajat
- Arvioikaa omaa osaamista ja avoimuutta rehellisesti

Asiantuntemusta biomassojen kiertotalouteen haettiin kaupunkiorganisaatiosta sekä yrityksiltä

Espoon kaupungin sisäisissä yhteistyökeskusteluissa huomasimme tarpeen kaupungissa syntyvien biomassojen ja niiden kierron kartoittamiselle. Biomassakartoituksen sisällön muodostamiseksi keskustelimme kaupunkiorganisaatiossa eri yksiköiden kanssa kaupungin nykytilanteesta ja tarpeista. Järjestimme myös markkinavuoropuhelun yritysten kanssa saadaksemme alalta uusimman tiedon biomassoihin liittyen sekä rajataksemme hankinnan sisältöä.

Ulkopuolisen asiantuntemuksen ansiosta pystyimme tekemään tarkasti rajatun, realistisen hankintailmoituksen ja saamaan siihen erittäin hyviä tarjouksia.

Biomassoja syntyy kaupungin useissa toiminnoissa ja kokonaisuuden ymmärtäminen vaati yhteistyötä. Biomassakartoituksen tulosten hyödyntäminen ja mahdolliset uudet toimintamallit onnistuvat parhaiten kun yhteistyötä on olemassa alusta lähtien.

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

1. Kumppanuuden valmistelu

0. KIEROTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Oman roolin määrittäminen

- Määrittää itselle sopiva rooli ja tutustuu omiin ominaisuuksiin kumppanina
- Olkaa avoimia omista mahdollisuuksista ja vähemmän mieleisistä piirteistä

Turku Science Park Oy sovelsi uudenlaista roolia ja yrityspalvelumallia kaupunkikehittämiseen

Sovelsimme meriteollisuudessa käytettyä ja hyväksi koettua toimintamallia kaupunkikehityskohteeseen. Tässä mallissa elinkeinoyhtiö etsii kehittämisen haasteen (isosta) yrityksestä ja hakee siihen ideoita ja ratkaisuja kasvuyrityksistä yhdistäen nämä toisiinsa.

Tässä yhteydessä oli tärkeää arvioida ja kiteyttää oma rooli suhteessa kaupunkikehitystyöhön. KIEPPI toimintatavalla saimme yritykset ja kiinteistönomistajat toteuttamaan myös kaupungin strategisia tavoitteita.

Roolit olivat lopulta selkeät: kaupungilla on strategiset linjaukset ja määritelty kaupunkikehityskohde (Turun Tiedepuisto), jolla tulee myös olla vastuullinen tähän toimintatapaan sitoutunut (hanke) johtaja. Elinkeinoyhtiö (Turku Science Park Oy) etsii haasteita yrityksistä (kumppaniyritys), ja ratkaisuja haasteisiin kasvuyrityksistä (ratkaisun kehittäjä). Työhön yhdistetään tarpeen mukaan myös T&K&I –toimijoita.

Heikkoutenamme oli, että yhteydenpito kaupungin suuntaan olisi voinut olla vieläkin tiiviimpää.

Kiertotalouden mukaisesti palvelujen saatavuudella ja niiden jakamisella sekä yhteiskäytöllä on iso merkitys. Turun Tiedepuistossa tilanne on parantunut niin ruokakassipalvelun kuin esim. yhteiskäyttöisten skuuttien myötä. Kuvaaja: Heikki Räisänen, Raeven Visual.

Kumppaneiden roolin määrittäminen

- Määritellä tavoitekumppaneiden roolit ja ominaisuudet
- Vaalikaan avoimuutta ja joustavuutta

Tampereella kumppanuutta rakennettiin tilan kautta

Tampereen osatoteutuksessa päästiin toimimaan mm. Hiedanrannan uudessa Tyypaamo –innovaatiotilassa. Toimimme Tyypaamossa erityisesti yritysten kanssa, jotka kehittivät erilaisia palveluita ja ratkaisuja kestäväan ja urbaaniin ruokajärjestelmään liittyen.

Konkreettisten pilottien lisäksi hankkeemme palveli myös Tyypaamon innovaatiotilan konseptointia. Hankkeemme yhteistyöyritykset olivat ensimmäiset Tyypaamon viralliset asiakkaat ja heiltä saimme arvokasta tietoa siitä, millä tavalla Hiedanrannan kehitysyhtiö voisi Tyypaamoa kehittää, jotta se palvelisi parhaalla tavalla kestäviä ratkaisuja kehittäviä yrityksiä. Myös kipeistä kehitysyhtiön toimintaan liittyvistä haastekohdista onnistuttiin puhumaan avoimesti, joka oli kehittämisen kannalta keskiössä.

Merkittävin Tyypaamon konseptointiin liittyvä oppi oli eri osapuolten roolien määrittäminen. Mikään innovaatio- tai kehitysalusta ei voi toimia, jos alustalla ei ole selkeästi määritetty mm. seuraavia kysymyksiä: "ketä alustamme palvelee, kuka on avainasiakas tai -yhteistyökumppanimme? Mitä odotamme kumppaniltamme, millä ehdoilla kumppanimme pääsee osallistumaan kehittämisalustaan? Mitä me tarjoamme asiakkaallemme? Mitä kumppanimme saa osallistumisesta kehittämiseen ja mitä hänelle voimme luvata?"

Tämän tyyppiset kysymykset saattavat kuulostaa itsestään selviltä, mutta niiden selkeä määrittely monimutkaisessa kaupunkikehittämiskontekstissa on erittäin haastava. Toisaalta se on välttämätöntä, koska muuten kehittämisalustan fokus häviää ja se pyrkii palvelemaan kaikkia palvelematta ketään.

Netled Oy:n pilotti Hiedanrannan
Tyypaamo-koetilassa.

Sopivat toimijat tunnistettu

- Tutustukaa eri toimijaryhmiin sopivimpien tunnistamiseksi
- Välttää helppoja oletuksia ja tapoja

Turun Ekotori yhdistettiin uusien kumppaneiden kanssa myymäläkonseptin kehittämistä silmällä pitäen

Turun Kestävä Kehitys ry:n Ekotorilla oli tarve kehittää myymäläkonseptiaan.

Benchmarkkasimme ideoita ja hyviä kohteita ja toimintamalleja Ekotorille, suunnittelimme ja järjestimme työpajan, johon osallistui koko Ekotorin työntekijät. Tavoite – ja unelmataso asetettiin varsin korkealle tasolle, vaikka se saattoi osasta työntekijöistä vaikuttaa jopa pelottavalle.

Verkotimme yhdistyksen uudehkon toimitusjohtajan tärkeiksi tunnistamiimme sidosryhmiin.

Saadun palautteen mukaan tällä työllä oli Ekotorille alkuun paneva voima ison prosessin alussa. "Työpajat, jossa suunnittelimme "unelmiemme kierrätyskeskusta" herättivät ideoita ja innostusta, toisaalta se sai aikaan myös kaivattua kriittisyyttä, kun tarkastelemme omaa toimintaamme. Saamamme sparraus oli laadukasta ja sen yhteydessä saimme asiantuntemusta ja toisaalta näkemystä toimintaympäristömme ulkokehältä. "

Kumppanuuden arvolupaus

- Varmistakaa, että hyöty kumppaneille on selvä ja motivoiva
- Huomioikaa liiketoiminnan lainalaisuudet, erilaiset arvot, intressit ja toimintalogiikat

SOK Original Hotel Kupittaa Turku haluaa toimia kestävien ratkaisujen testiympäristönä

Sparrasimme SOK Original Hotel Kupittaata kestäväns kehityksen aiheissa monesta näkökulmasta. He haluavat olla edelläkävijä kestävyudessa ja he antoivat arvolupauksen toimia testiympäristönä tämän tavoitteen mukaisille kasvuyrityksille.

Kiepin aikana yhdistimme heidät muutaman yrityksen kanssa, mutta varsinaisiin kokeiluihin emme tällä erää päässeet.

Oleellista kumppanuuksien rakentamisessa oli löytää kulloinkin sopiva tapa toimia ja esim. jakaa kokeilun kustannuksia. Ei ole siis yhtä ainoaa ratkaisua kumppanuudelle, vaan jokainen tapaus pitää sopia selkeästi erikseen siten, että se hyödyttää sekä testiympäristöä sekä ratkaisua kehittävää tahoa. Ellei näin ole, yhteistyö voi kuivua kokoon jo ennen alkamistaan. Hyöty, motivaatio, toimintatapa ja liiketoiminnan peruslogiikka tulee olla molempien osapuolien arvojen mukaista.

Viestintäsuunnitelma

- Selvittääkää miten yhteistyömahdollisuus tavoittaa potentiaaliset ja kiinnostavat toimijat
- Muistakaa, että paras kumppani voi olla ennalta tuntematon

Viestinnällä uusia jakamistalouden kumppaneita Espoossa

Jakamistalouden selvityksen kautta todettiin, että jakamistalouden palveluilla ei ole Espoossa paljoa näkyvyyttä, ja että alan yritykset/yhdistykset eivät yleensä kohdista markkinointia espoolaisille käyttäjille. Sen takia KIEPPI-hankkeessa järjestettiin jakamistalouden nopeita kokeiluita, joiden kautta voisimme testata uusia jakamistalouden toimintamalleja yritysten kanssa ja oppia lisää siitä, miten espoolaiset suhtautuvat jakamistalouteen. Kysymys oli, miten löydämme hyvät kumppanit, jos alan yritykset eivät välttämättä ole aiemmin ajatelleet Espoon kaupunkia kumppanina? Ennen tarjouspyyntöä teimme viestintäsuunnitelman, joka pyrki tavoittamaan laajasti erilaiset yritykset, ja jonka tuloksena saimme tarjouspyyntöön 30 tarjousta. Viestintäsuunnitelmaan kuului se, miten saamme meille uudet yhteistyöyritykset mukaan (esim. tiedote ja visuaaliset diat jakamistalouden foorumeissa, niin kuin jakamistalouteen erikoistuneessa Facebook-ryhmässä) ja miten hyödynnämme sekä omia kanavia (esim. LinkedIn) että kaupungin kumppaneita ja verkostoja (esim. Business Espoon ja Yritys Espoon uutiskirjeet). Jakamistalouden selvitykseen osallistuneita yhteyshenkilöitä pyydettiin myös jakamaan tiedotetta omissa verkostoissaan. Avoimessa etäinfotilaisuudessa kaikkien oli mahdollisuus saada lisätietoa jakamistalouden nopeista kokeiluista ennen tarjouksen jättämistä.

Sisäinen käynnistysvalmius

- Varmistakaa, että kumppanuuden käynnistämiseen ollaan valmiita
- Vaalikaa ennakkoluulottomuutta samalla kun varmistatte yhteistyön vankan perustan

Prosessin ymmärtäminen ja huolella loppuun vieminen vahvisti omistajuutta Tampereella

Ennakkoluulottomuus on joskus kaupunkien hieman byrokraattisessa kehittämisympäristössä haastava tavoite. Siksi se on tärkeää sanoa ääneen, jotta sen eteen pystytään tekemään suunnitelmallisesti töitä. Kaupungeissa kumppanuuden käynnistämiseen liittyy usein sääntöjä. Hankinnat on tehtävä avoimesti, maankäyttöön ja kaupungin omistamien tilojen käyttöön liittyy paljon luvittamisen yksityiskohtia jne. Hankkeessa tehtiin yhdessä Villi Vyöhyke ry:n kanssa viherrakentamisen pilotti, jonka tavoitteena oli kartoittaa, kerätä talteen rakentamisen alta ja [rikastamisniittyssä](#) monistaa Hiedanrannan alueella kasvavaa paikallista kasvilajistoa. Kun rikastamisniitylle etsittiin Hiedanrannasta paikkaa, oli erityisen tärkeää ottaa huomioon kaupungin käynnistämismalliin liittyvät reunaehdot ja käydä tarpeeksi ajoissa kaikkien maankäyttöön liittyvien toimijoiden kanssa keskustelua pilotin mahdollistamisesta. Hanketoimijoiden oli myös varsin tärkeää ymmärtää viranomaishyväksynnän prosessit, jotta ne osattiin hankkeen aikataulun puitteissa ottaa tarpeeksi ajoissa huomioon. Lisämausteen toi se, että rikastamisniitty perustettiin kahden eri maanomistajan, Tampereen kaupungin ja Hiedanrannan kehitys Oy:n maille. Molemmat toimijat piti saada sitoutumaan toiminnan tavoitteisiin yli hankkeen aikataulun. Vaikka tähän prosessiin meni paljon aikaa, oli sen hoitaminen pilotin jatkon ja hankkeelta kaupungille omistajuuden siirtymisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Siemenpankin keräämistä Hiedanrannan vesitornin kupeesta ja alueelle tyypillisten harvinaisten siementen keräämistä Hiedanrannasta. Kuvaaja: Jere Nieminen.

2. Kumppanuuden käynnistys

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Kumppanit mukana

- Tehkää kumppaneiden valinta ajatuksella ja uuden kehittämistä palvellen
- Varokaa toistamasta vanhoja toimintamalleja uuden äärellä

Turun Teknologiakiinteistöille etsittiin uusia jätehuollon ratkaisuja sekä järjestettiin avoin ideakilpailu aiheesta

Turun Teknologiakiinteistöillä oli tarve kehittää jätehuollon ratkaisuja ja erityisesti usean kiinteistön keskitettyä jätelistettä.

KIEPPI-hanke järjesti aiheesta tapaamisia ja työpajan mm. Gaian vetämänä, määritteli haastetta ja järjesti tapaamisia ratkaisuyritysten kanssa. Koska valmiita ratkaisuja ei näyttänyt löytyvän, autoimme lopulta järjestämään avoimen ideakilpailun aiheesta (saimme 1 1 1 ideaa) ja saatoimme alkuun jatkoneuvottelut voittajien kanssa. Ideat otetaan huomioon jatkossa varsinaisessa jätehuollon kilpailutuksessa.

Haaste osoittautui laajaksi ja paljasti, että valmiita ratkaisuja ei ole vielä saatavilla. Uudenlaisen kokonaisvaltaisen jätehuollon kehittäminen vaatii tilaavilta tahoilta myös uudenlaista kilpailuttamista ja haastamista, jotta ala kehittyy.

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Jaettu tavoite

- Varmistakaa, että osallistujien odotukset ja yhteinen tavoite ovat kaikille selvät
- Välttäkää piilottelua ja kohdatkaa myös konfliktit

Jatkuva vuoropuhelu on tae yhteisen tavoitteen kirkastamiselle

Hankkeen yksi pilottikokonaisuus Tampereella liittyi urbaanin ruoantuotannon kehittämiseen Hiedanrannassa. Teema oli koko alueen alkukehittämisen aikana noussut tasaisin ajoin kiinnostavaksi teemaksi ja Hiedanrannan alueella toimi jopa jonkin aikaa yksi vertikaaliviljely-yritys. Hiedanrannan kehitys Oy ei kuitenkaan ennen hanketta ollut omassa toiminnassaan määritellyt, mitä urbaani ruoantuotanto voisi tulevalla asuinalueella olla. Hankkeessa teimme Hiedanrannassa sijaitsevassa Tyypaamo-koetilassa yhteensä kuusi pilottia viiden eri yrityksen kanssa. Koska alueesta vastaavalla kehitysyhtiöllä ei ollut vielä selvää visiota urbaanin ruoantuotannon roolista tulevaisuudessa, oli ensiarvoisen tärkeää keskittyä Hiedanrannan kehitysyhtiön ja yritysten välisen vuoropuhelun kehittämiseen. Pilottien aikana huomasimme, että sekä yritysten että kehitysyhtiön tarpeet ja tavoitteet muuttuivat ja ilman jatkuvaa, fasilitoitua vuoropuhelua näitä muuttuvia tarpeita ei olisi voitu ottaa huomioon ja luultavasti pilotit olisivat kuihtuneet kokoon. Kehitysyhtiö kommentoikin hankkeen lopuksi, että rehellinen ja luottamukseen perustuva jatkuva vuoropuhelu, joka vielä aina tähtäsi kumppanuuden kehittämiseen, oli ensiarvoisen tärkeää, vaikka osittain jouduttiin aika kipeitäkin kehittämiseen liittyviä asioita ja jopa haasteita nostamaan pöydälle. Yritykset kommentoivat, että kaupungin tavoitteiden ja esim. byrokraattisten reunaehtojen rehellinen kommunikointi helpotti yhteistyön kehittämistä ja yhteistyökumppanin (eli kaupungin) ymmärtämistä ja yhteistyön luomista huomattavasti.

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Riskikartoitus ja varautumiskeinot

- Tunnistakaa yhteistyöhön liittyvät riskit ja mahdolliset konfliktitilanteet
- Kääntäkää yllätys ja muutos yhteistyön voimavaraksi

Yhdessä tunnistetut riskit lisäävät luottamusta

Espoossa Kiertotalouskeskuksen suunnittelussa Kierrätyskeskuksen ja HSY:n kanssa tunnistettiin riskejä, kuten riittävien suurien ja kustannuksiltaan sopivien tilojen saatavuus halutulta alueelta, suunnitelmien aikataulun eläminen Keran alueen kaavoituksen mukaan, sekä kiertotalouskeskuksen hallinnoijalta vaadittavat vastuut ja valtuudet.

Keskustelimme riskeistä yhteisessä työryhmässä avoimesti ja etsimme niihin ratkaisuja. Yhteisesti todettiin, että kumppanuuksien kautta riskejä voidaan jakaa, mutta usean toimijan mukana olo myös lisää riskejä. Toisaalta avoimuus erilaisille ideoille ja kokeiluille luo innovatiivisuutta ja on edellytys erottua muista kauppakeskuksista. Ilman riskejä on mahdotonta luoda uutta jakamis- ja kiertotalouden liiketoimintaa.

Kumppanisopimukset

- Sopikaa yhdessä yhteistyön rooleista ja vastuista
- Varmistakaa neuvottelun tasapuolisuus

Sopimusten kehittäminen nopeissa kokeiluissa oli erityisen tärkeää, siihen keskityttiin osatoteutuksissa mm. näin:

- Tampere: Viralliset sopimukset nähdään joskus kankeina ja jopa kehittämistä turhaan hidastavina byrokraattisina toimenpiteinä. Mielestämme sopimukset täytyisi nähdä välineenä tehdä laadukasta ja avointa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kaupunkikehittämissympäristö on sen verran monimutkainen, että sopimukseen merkittävillä kohdilla voimme varmistaa, että kaikki osapuolet tietävät oikeutensa ja velvollisuutensa kehittämiseen liittyen. KIEPIN kokemusten mukaan tämä ei ollut vain byrokraattinen taakka, vaan sopimusten tarkka laadinta on mahdollistanut sujuvan ja kaikkia osapuolia palvelevan yhteistyön monenlaisten sidosryhmien kanssa. Yhteiskumppaneille annettiin aina mahdollisuus myös kommentoida sopimuksia neuvottelun tasapuolisuuden nimissä.
- Espoo: Innovatiiviset hankinnat, meidän tapauksessa nopeat kokeilut, ovat hankintamuoto mihin riittää sopimukseksi kaupungin tilauslomake. Halusimme siitä huolimatta tehdä pilottikumppaniemme kanssa erillisen yhteistyösopimuksen. Koimme, että nopeissa kokeiluissa kumppanuuden tarkempi määrittely ja osapuolien roolit on tärkeää käydä yhteisesti läpi, jotta yhteistyö on kaikille osapuolille selkeää.

Yhteiset käytännöt

- Sopikaa yhdessä yhteistyön käytännöistä
- Välttää vakiintuneen yhteistyön matkimista ja satsatkaa me- henkeen

HKScan aloitti Turussa yhteistyön Operaatio Ruokakassin kanssa ruokahävikin ehkäisemiseksi

Turun Tiedepuistossa sijaitsevalla HKScanilla oli tarve ennaltaehkäistä henkilöstömyymälänsä ruokahävikkiä.

Sovimme, että etsimme heille ideoita ja ratkaisuja haasteeseen. Lopulta päädyimme hyväntekeväisyyteen ja löysimme heille yhteistyötahoksi Operaatio Ruokakassin, jolla oli valmiina toimintatapa ja mm. kylmäketju ruuan edelleen jakamiseksi sitä tarvitseville.

HKScan ja Operaatio Ruokakassi tekivät yhteistyölleen tarkan sopimuksen ja sopivat käytännön toteutuksesta. Tämä oli molemmille osapuolille tärkeää esimerkiksi vastuunjaon näkökulmasta.

Meille elinkeinoyhtiönä tämä oli uudenlaista toimintaa, koska tässä ei edistetty kenenkään liiketoiminnan kasvua, mutta sosiaalisesti kestävä kehitystä kylläkin.

HKScanin ja Operaatio Ruokakassin yhteistyö ruokahävikin estämiseksi lähti heti jouhevasti liikkeelle. Kestävä kehitys on parhaimmillaan myös sosiaalista. Kuvaaja: Sofia Pihlava.

3. Kumppanuuden toteutus

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Jatkuva vuoropuhelu

- Osallistakaa kaikkia osapuolia aktiivisesti kehittämiseen
- Panostakaa yhteistyöhön tasapuolisesti myös itse

Pitkäkestoiset projektit vaativat kaikkien osapuolten jatkuvaa osallistumista

Espoon Keran alueen kehittämiseen liittyy merkittävänä osana vanhojen rakennusten purkaminen ennen uutta rakentamista. Alueen purku- ja maamassojen kiertotalouden edistämiseksi perustettiin oma ryhmä, jonka säännöllisissä palaverieissa käytiin läpi ajankohtaisia asioita ja kehittämisnäkökulmia. Ryhmän palaverieihin osallistettiin uusia asiantuntijoita ja osapuolia tarpeen mukaan.

Keran kehittyminen on vuosia kestävä prosessi ja aluetta rakennetaan vaiheittain, joten jatkuvalla vuoropuhelulla on tarvetta maanomistajien, kaupungin eri yksiköiden ja yksityisten toimijoiden välillä pitkään. Purku- ja maamassoihin liittyvät kiertotalouden ratkaisut kehittyvät jatkuvasti ja aktiivinen vuoropuhelu mahdollistaa parhaiden ratkaisuiden käyttöönoton juuri sillä hetkellä purettavalla ja rakennettavalla alueella.

0. KIERTOTALOUDEN TARPEEN MÄÄRITTELY

1. KUMPPANUUDEN VALMISTELU

2. KUMPPANUUDEN KÄYNNISTYS

3. KUMPPANUUDEN TOTEUTUS

Systemaattiset kokeilut

- Hakekaa ja antakaa palautetta yhteistyön sisältöön aktiivisesti
- Arvostakaa epäonnistumista

Systemaattisten kokeilujen arvo on parhaimmillaan valtava. Kun kaupungeissa halutaan ottaa kehittämiseen mukaan uusia, erittäin kunnianhimoisia kestävyystavoitteita, se vaatii myös täysin uusia toimintatapoja ja innovaatioita. Ilman kokeilukulttuuria (jossa sallitaan myös epäonnistuminen) emme tiedä, mitkä innovaatiot sopivat parhaiten kuhunkin kehittämiskokonaisuuteen. Parhaimmillaan pilotit myös auttavat testaamaan uusia ratkaisuja pienemmässä, kustannustehokkaammassa skaalassa ennen laajamittaista investointia uuteen innovaatioon. KIEPPI-hankkeeseen osallistui yhteensä 23 yritystä tai organisaatiota, joiden kanssa tehtiin hankkeen aikana 48 demonstraatiota. Hankkeessa tehtiin useanlaisia kokeiluja aina yritysten kanssa toteutetuista demonstraatioista selvityksiin ja toimintamalleihin.

Kokeilukulttuuriin kuuluu myös epäonnistumiset. Kaikki hankkeen kokeilut eivät onnistuneet odotetulla tavalla, ja osan tulokset voivat myös näkyä vasta hankeaikaa pidemmällä aikavälillä. KIEPPI-hankkeessa pilotointien epäonnistumiset liittyivät esimerkiksi koronan aiheuttamaan muutokseen liiketoimintakentässä sekä tekniseen ongelmaan liittyviin liiketoiminnallisiin esteisiin. Hanketoiminnassa huomasimme kokeilujen haasteena olevan myös lyhyt hankeaikataulu uuden kehittämiseen sekä tarve yritysten pilotoinnin tukemiseen isommalla budjetilla.

Suunnitelmien päivitykset

- Seuratkaa ja kehittäkää kumppanuuden onnistumista jatkuvasti
- Vaalikaa inhimillisyyttä

Projektien vipuvaikutus pitkiinkin kehittämisprosesseihin on merkittävä, kunhan ne on ajoitettu ja mitoitettu oikein ja niissä on asiasta vastuulliset tahot mukana, jotka ovat halukkaita ottamaan myös uusia kumppaneita mukaan.

Kumppanuuksien rakentamisessa on alusta asti mietittävä sitä, mikä yhteinen tavoite on, onko mukaan saatu oikeanlaisia kumppaneita, mikä kunkin kumppanin rooli on tavoitteen saavuttamisessa ja miten työ jatkuu alkuponnisteluja jälkeen. Tätä on myös läpi kehittämisen seurattava.

Oleellista on, ettei aseteta esimerkiksi yrityksiä suoranaiseen kilpailuasetelmaan ja ymmärretään, että kehittämisessä on mukana IHMISIÄ, joilla kaikilla on omat kokemuksensa, tapansa ja ajatuksensa. Mitä enemmän saadaan luottamusta rakennettua, sen hedelmällisempää kehittäminen on.

On erityisen tärkeää, ettei kehittämisprojekteissa luvata sellaista, mitä ei voi toteuttaa esimerkiksi projektin jälkeen (kehittämisresurssin vähennyttä).

Pitää pystyä priorisoimaan tekemisiä ja kohdentamaan ajankäyttö tärkeimpiin kumppaneihin. Näiden kumppanien löytäminen vaatii erittäin hyvää ymmärrystä omista tavoitteista: tätä sisäistä dialogia on käytävä jatkuvasti.

Tulosten levitys

- Jakakaa opit ja tulokset laajalle
- Välttää täydellisyyden tavoittelua ja nauttikaa matkasta

Tampereella kehitettiin infra-alalle 1. kertaa Suomessa kiertotalouden mukaiset hankintakäytännöt ja kriteerit. Koska hankintojen kehittäminen kiinnosti teemana myös valtakunnallisesti huomattavan paljon ja halusimme hankkeessa varmistaa, että kehittäminen tulee varmasti kaikkien alan toimijoiden käyttöön, päätimme kohdennetusti levittää hankinta-asiakirjat rakennuttajille eri kaupunkeihin tiedoksi. Monesti on tärkeä pohtia, mikä on tärkein kohderyhmäsi ja miten juuri kyseinen kohderyhmä saadaan parhaiten kiinni tehokkaan tulosten levityksen takaamiseksi. Kohdennettu levitys toimi yllättävän hyvin tässä teemassa. Merkittävät toimenpiteet on Tampereella saatu myös strategiaan papereihin, joka edesauttaa niiden leviämistä.

Espoossa viherpalveluita tarjoava yritys Innogreen pilotoi hulevesien hallintaan suunniteltua ulkoviherseinärakennetta Keran alueella. Ulkoviherseinäratkaisusta viestittiin eri kanavissa ja viherseinäratkaisu herätti kiinnostusta myös Turun Teknologia kiinteistöissä. Pilotoinnin myötä yritys sai arvokasta tietoa oman ratkaisun toimivuudesta, näkyvyyttä ja uusia mahdollisuuksia liiketoimintansa skaalaamiseen.

Turussa teimme avoimen kyselyn Tiedepuiston ja Jussin aukion kehittämisestä yhteistyössä Turun kaupungin ja Turun Teknologia kiinteistöjen kanssa. Kyselyyn saimme 173 laadukasta vastausta, joiden pohjalta sekä Turun Teknologia kiinteistöt että Turun teknologia- ja tiedepuisto Oy jatkavat alueen kehittämistä.

Innogreen pilotoi Keran Hallien sisäpihalla
hulevesiä suodattavaa ulkoviherseinärakennetta.
Kuva: Pintaliitodesign.

Miten sinä voit käyttää mallia

- Kumppanuusmalli tarjoaa systemaattisen ja oppimista tukevan lähestymistavan kiertotalouden yhteistyön toteuttamiseen koko yhteistyön elinkaaren ajalle – aina kiertotalouden tarpeen määrittelystä kumppanuuden valmisteluun, käynnistämiseen, toteutukseen ja päättämiseen asti
- Se on konkreettisen yhteistyön suunnittelun väline – käytä mallia kokonaan tai vain sitä osaa, joka sinua eniten hyödyttää
- Malli sopii sekä lyhyempien projektien että pidempikestoisen yhteistyön kehittämiseen
- Tutustu mallin materiaaleihin täällä (aloita kumppanuusmallin esittelystä): www.tampere.fi/kieppi

Yhteystiedot

Otathan yhteyttä KIEPPI kumppanuusmallin kehittäjiin, jos haluat kuulla lisää mallin synnystä, sen kehittämisen aikana tehdyistä kokeiluista tai ajatuksista jatkokehittämiseen. Parhaan hyödyn mallista saat sparrauksen avulla. Kerromme mielellämme lisää!

Laura Inha, Tampereen kaupunki: laura.inha@tampere.fi

Pasi Laitala, Espoon kaupunki: pasi.laitala@espoo.fi

Aino Ukkola, Turku Science Park Oy: aino.ukkola@turkubusinessregion.com

Anna Korpela, Industryhack Oy: anna@industryhack.com

Tiina Sahakari, Sitowise Oy: Tiina.sahakari@sitowise.com

6Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

TAMPERE.
FINLAND

 TURKU
SCIENCE
PARK Oy
Ltd

